

-YAZI ÇAĞRISI-
TÜRK METİNLERİ
20. SAYI - AĞUSTOS 2026

Türk tarihinin asırlara yayılan hafızası en güçlü biçimde metinlerde muhafaza edilmiştir. Yazıya dökülen her kelime yalnızca bir dilin ifadesi değil; aynı zamanda bir medeniyetin düşünce dünyasını, inanç sistemini, değerler manzumesini ve geleceğe dair tahayyüllerini taşıyan kültürel bir hafıza unsurudur. Bu bakımdan Türk medeniyetinin oluşum ve gelişim sürecini anlamamanın en güvenilir yollarından biri, sözlü ve yazılı metinler üzerinden şekillenen bu zengin kültürel mirası incelemektir.

Çelebi Dergisi, yeni sayısında “**Türk Metinleri**” başlıklı özel dosya ile Türk dünyasının kültürel ve entelektüel serüvenini metinler üzerinden ele almayı hedeflemektedir. Dosya kapsamında Türk medeniyetinin kurucu düşünce dünyasını şekillendiren metinler; tarihsel bağlamları, kültürel etkileri ve günümüzdeki yansımalarıyla birlikte incelenmesi amaçlanmaktadır.

Türk metinleri yalnızca yazılı eserlerle sınırlı değildir. Sözlü kültür geleneği, destanlar, atasözleri, türküler, hikâyeler, menkıbeler ve kitabeler de bu geniş metin evreninin ayrılmaz parçalarıdır. Bu çerçevede Türk düşünce ve edebiyat geleneğinde önemli bir yer tutan “kurucu metin”, “kök metin” ve “zemin metin” kavramları da dosya kapsamında ele alınacak temel tartışma başlıkları arasında yer almaktadır. Kurucu metinler, yalnızca yazıldıkları dönemi etkilemekle kalmayıp sonraki dönemlerde de düşünce hayatını, edebî gelenekleri ve toplumsal yapıyı şekillendiren metinlerdir. Bu metinler tarihî birikimden beslenen, zamanı anlamlandıran ve geleceğe yön veren temel referans metinleri olarak kabul edilmektedir.

Türk metin geleneğinin kökleri çok eski dönemlere uzanmaktadır. Orhun Abideleri, Yenisey Yazıtları ve diğer eski Türk yazıtları, Türk dilinin ve devlet düşüncesinin en erken yazılı örnekleri olarak bu hafızanın ilk büyük belgelerini teşkil eder. Bu yazıtlar yalnızca tarihî birer belge değil; aynı zamanda devlet, millet ve töre anlayışını ortaya koyan kurucu metinlerdir. Daha sonraki dönemlerde *Divânu Lugâti't-Türk*, *Kutadgu Bilig*, *Atabetü'l-Hakayık*, *Dede Korkut Hikâyeleri*, *Oğuznameler* ve *Codex Cumanicus* gibi eserler Türk düşünce ve kültür dünyasının metin merkezli gelişimini sürdürmüştür.

Türk kültür tarihinde Ahmed Yesevî, Yunus Emre, Mevlânâ, Hacı Bektaş-ı Velî, Âşık Paşa, Ali Şîr Nevâî, Yusuf Has Hâcib gibi şahsiyetlerin ortaya koyduğu eserler yalnızca edebî ürünler değil; aynı zamanda Türk toplumunun zihniyet dünyasını ve değerler sistemini şekillendiren kurucu metinlerdir. Bu gelenek Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde de devam etmiş; Fuzûlî'nin *Dîvânı*, Niyâzî-i Mısrî'nin *Dîvânı* ve *Müzekki'n-Nüfûs*'u, Süleyman Çelebi'nin *Mevlid*'i, Yazıcıoğlu Mehmed'in *Muhammediye*'si, Elmalılı Hamdi Yazır'ın *Hak Dini Kur'an Dili* tefsiri, Ömer Nasuhi Bilmen'in *Büyük İslâm İlmihâli*, Mehmet Âkif Ersoy'un *Safahat*'ı ve *İstiklâl Marşı*, Yahya Kemal Beyatlı'nın *Kendi Gök Kubbemiz*'i, Cenap Şehabettin'in *Elhân-ı Şitâ*'sı gibi eserlerle modern döneme kadar ulaşmıştır.

Bunun yanında *Nasrettin Hoca Fıkraları*, *Cönkler*, *Cenknâmeler* gibi farklı türlerdeki metinler de Türk kültürünün geniş ve çok katmanlı metin dünyasını oluşturmaktadır.

Türk milletinin tarih boyunca kurduğu devletler yalnızca siyasi ve askerî organizasyonlarla değil; aynı zamanda metinler aracılığıyla inşa edilen bir düşünce ve değer dünyasıyla varlık kazanmıştır. Bu bağlamda metinler, toplumun birlik ve beraberliğini sağlayan, ortak hafızayı besleyen ve medeniyet tasavvurunu aktaran temel unsurlar olarak dikkat çekmektedir. Modern dünyada yaşanan kimlik ve anlam krizleri karşısında Türk düşünce geleneğinin kurucu metinleri; insanı merkeze alan, adalet, merhamet ve hikmet kavramlarını öne çıkaran güçlü bir medeniyet perspektifi sunmaktadır.

Bu dosya kapsamında aşağıdaki başlıklar başta olmak üzere Türk metinleri üzerine yapılacak özgün akademik çalışmalar değerlendirmeye alınacaktır:

1. Türk Metin Geleneğinin Teorik Çerçevesi

- Türk kültür ve medeniyet tarihinde kurucu metinler
- Kök metin ve zemin metin kavramlarının teorik çerçevesi
- Türk düşünce geleneğinde metin ve medeniyet ilişkisi
- Türk-İslam düşünce geleneğinde metin ve ilim ilişkisi

2. Eski Türk Yazılı Kültürü ve İlk Metinler

- Eski Türk yazıtları: Orhun Abideleri ve Yenisey Yazıtları
- Kitabeler, yazıtlar ve epigrafik metinler
- Erken dönem Türk yazılı kültürüne ait metinler ve dil malzemesi

3. Türk Sözlü Kültürü ve Anlatı Geleneği

- Türk sözlü kültüründe metin geleneği (destan, türkü, atasözü vb.)
- Dede Korkut ve Oğuzname geleneği
- Türk halk kültürü metinleri (cönkler, cenknâmeler, halk hikâyeleri vb.)

4. Klasik Türk-İslam Metin Geleneği

- Ahmed Yesevî, Yunus Emre ve tasavvufî metinler
- Kutadgu Bilig, Atabetü'l-Hakayık ve siyasetnâme geleneği
- Mevlid geleneği ve Vesîletü'n-Necât
- Osmanlı düşünce ve edebiyatında kurucu metinler
- Divan edebiyatı metinlerinin kültürel ve düşünsel etkileri

5. Modern Dönemde Türk Metinleri ve Kültürel Süreklilik

- Modern Türk edebiyatına yön veren metinler
- Safahat ve İstiklâl Marşı bağlamında modern kurucu metinler
- Türk dünyasında metin üretimi ve kültürel süreklilik

Bu vesile ile **Türk Metinleri** dosya konulu özel sayımız için **son yazı gönderim tarihi 1 Temmuz 2026**'dır. Yazılarınızı **celebidergi@gmail.com** adresine gönderebilirsiniz. Gönderilen makalelerin **Çelebi Dergisi Yazım Kurallarına** uygun olması gerekmektedir.

Çalışmalarınızda başarılar diler, katkılarınızdan ötürü teşekkür ederiz.

Saygılarımızla.